

Kouvolan kaupungin lausunto luonnoksista jätehuollon palvelutasoksi 2025-2030 ja jätepoliittiseksi ohjelmaksi 2025-2030

6549/14.06.00/2024

Tekninen lautakunta 31.10.2024

Valmistelija: kaupungininsinööri Anne Ahtiainen, puh. 020 615 8574, anne.ahtiainen(at)kouvola.fi

Jätehuollon palvelutaso 2025–2030

Palvelutasosta lyhyesti

Kymen jätelautakunta on kokouksessaan 26.9.2024 § 24 päättänyt hyväksyä jätehuollon palvelutasomäärityksen luonnoksen vuosille 2025–2030 ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot. Lausuntopyyntö on kirjattu saapuneeksi Kouvolan kaupungin asiakirjahallintoon 3.10.2024.

Jätehuollon palvelutasossa määritellään se, millaisia jätehuoltopalveluja kuntalaisille tarjotaan Kymen jätelautakunnan alueella, johon vuonna 2025 kuuluvat Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola, Lapinjärvi, Mäntyharju, Miehikkälä, Pyhtää ja Virolahti. Toiminta-alue muodostuu edellä mainittujen kuntien omistaman Kymenlaakson Jäte Oy:n toiminta-alueesta.

Jätehuollon palvelutaso määritellään ensisijaisesti kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon osalta, erityisesti asuin- ja vapaa-ajankiinteistöjen jätehuoltopalveluihin. Palvelutasossa asetetaan vähimmäistaso Kymenlaakson Jäte Oy:n tai kunnan tarjoamille jätteiden keräys-, kuljetus- ja vastaanottopalveluille sekä neuvonnalle ja viestinnälle. Palvelutasossa käsitellään myös Kymen jätelautakunnan toteuttamat viranomaispalvelut.

Jätehuollon palvelutasosta päättäminen on jätelautakunnan tehtävä lautakuntasopimuksen mukaisesti. Jätelain mukaan kuntien on järjestettävä jätehuoltopalvelut, ja niiden tulee täyttää jätelain edellyttämät laatuvaatimukset. Tämä tarkoittaa jätehuollonpalveluiden kattavuuden ja laadun vähimmäistason takaamista kaikille asukkaille ja vapaa-ajanasukkaille.

Nykyinen jätehuollon palvelutasomäärittely on tehty vuosille 2023–2024. Palvelutasokaudesta määriteltiin tarkoituksella lyhyt, koska haluttiin nähdä jätelain muutoksen aiheuttamien toimien vaikutukset palveluihin. Nyt jätehuollon palvelutasoa määritellään vuodesta 2025 vuoteen 2030 saakka. Jätehuollon palvelutasoa laadittaessa on otettava huomioon myös se, että palvelut tuotetaan asukkailta kerättävillä jätemaksuilla. Palvelutasoon vaikuttavat lisäksi mm. asukasmäärän pieneneminen ja asutuksen painopisteen siirtyminen kohti keskustaajamia

Kunnan järjestämät jätteenkuljetuspalvelut alueella lisääntyvät kaudella 2025–2030 kuntien ja jätelautakunnan päätösten sekä jätehuoltomääräysten myötä.

Palvelutasokaudella 2025–2030 tullaan palvelutasomääritysluonnoksen mukaan kehittämään uusia sähköisiä asiakaspalveluratkaisuja. Kymenlaakson Jätteen Oma-asiointia laajennetaan kaikkien pienkiinteistöjen käyttöön. Muuttuvat jätteenkeräysvelvoitteet lisäävät etenkin jäteyhtiön asiakaspalveluun tulevien yhteydenottojen määrää. Yhteydenottojen hoitamiseen etsitään uusia ratkaisuja.

Kaudella 2025–2030 jäteasemaverkostoa kehitetään tasapuolisesti vastaamaan kävijämääriä ja kehitetään kiertäviä jäteasemapalveluita, erityisesti pienemmille paikkakunnille. Jäteasemapalveluiden ja -verkoston kehittämisessä huomioidaan, että kuntalaisten perusmaksu säilyy kohtuullisena.

Keskeinen painopiste jäteasemien kehittämisessä vuosina 2025–2030 on jäteasemien itsepalvelutoimintojen ja aukioloaikojen kehittäminen. Jäteasemilla tulee olemaan itsepalveluajan lisäksi myös erikseen määritellyt palveluaukioloajat, jolloin henkilökuntaa on paikalla.

Yksi suuri yksittäinen jäteasemien kehittämistoimi ja investointi vuosina 2025–2030 tulee olemaan Kouvolan uuden jäteaseman rakentaminen Ahlmanintien jäteaseman tilalle.

Ekopisteiden sijaintiin tai palveluihin ei nyt tulevalla palvelutasokaudella esitetä muutoksia, mutta palvelutasokaudella seurataan mm. valtakunnallisen Rinki-ekopisteverkoston muutoksia ja reagoidaan tarvittaessa niihin.

Viestintää ja neuvontaa kehitetään kuljetusmuutoksista tiedottamisen lisäksi myös jätteen synnyn ehkäisyyn ja tietoisuuden lisäämiseen riittämättömistä luonnonvaroista.

Kouvolan kaupungin lausunto:

Edellä kirjoitettu lyhyt kooste palvelutasosta on lähes suora lainaus Kymen jätelautakunnan palvelutasokäsittelyn asiaselostuksesta. Siinä kerrotaan hyvin ja ytimekkäästi, mitä jätehuollon palvelutasoksi tavoitellaan vuosille 2025–2030. Sen perusteella tuleva palvelutaso on hyvin mietitty ja konkreettisesti toteutettavissa. Lisäksi on tärkeää, että asiaa on pohdittu myös jätemaksujen kautta.

Lausuntopyynnön liitteenä ollut luonnos Jätehuollon palvelutasosta 2025–2030 sen sijaan sekoittaa lukijansa sillä, että teksti kertoo suurelta osin palvelutason nykytilasta. Palvelutason painopistettä tulisi korostaa tekstissä vuosiin 2025–2030. Esim. kohdissa 3.3. – 3.5 (n. 2,5 sivua) on vuosille 2025–2030 kohdistettavaa toimintaa vain 8 rivin verran.

Se, mitä palvelutasosta tms. on jo määrätty aiemmin, joko päätösinä tai lain vaatimuksina, voisi jättää pois tästä palvelutason määrittelystä tai ainakin vähentää sellaisia mainintoja niin, että ne mainitaan vain kerran; esimerkkinä ”*biojätteiden erilliskeräysvelvollisuuden laajeneminen 1.5.2026 koskemaan myös yli 300 asukkaan taajamia*”, joka mainitaan luonnoksessa (häiritsevän) useasti. Tilannetta ei paranna se, että jossain kohdassa päivämäärän 1.5. sijaan käytetään ko.päivän juhlapäivän nimeä.

Lisäksi olisi toivottavaa, että palvelutason kuvauksessa käytetään samoja termejä kuin lainsäädännössä. Esimerkkinä termi ”kiinteistökohtainen jätteenkuljetus”, jota jätelaista ei tällä hetkellä löydy lainkaan.

Stilistisenä kommenttina todetaan, että palvelutason kirjallinen ulkomuoto on sekava. Tekstiä kirjoitetaan hetkittäin yhden palstan mallilla, kun jo hetken perästä se kirjoitetaan kahden palstan mallilla (ks. esim. kohdat 3.2.1 ja sen alakohdat). Myös otsikkotasojen fontti vaihtelee. Esim. otsikot 2.1–2.3 on kirjoitettu pienillä kirjaimilla, jatkossa muut kakkostason otsikot (3.1 – 3.5) ovat kirjoitettu ISOILLA KIRJAIMILLA. Myöskään ykköstason alle ei oikeaoppisesti voi kirjoittaa tekstiä ilman alaotsikointia, jos tätä tekstiä seuraa myöhemmin kakkostason (esim. 3.1.) otsikko. (Sivulla 7 oleva teksti tulisi siis olla oman alaotsikon alla).

Lausunnolle lähetetty luonnos jätehuollon palvelutasosta vuosille 2025–2030 on **liitteenä**.

Jätepoliittinen ohjelma 2025–2030

Jätepoliittisesta ohjelmasta lyhyesti

Kymen jätelautakunta on kokouksessaan 26.9.2024 § 25 päättänyt merkitä Jätepoliittisen ohjelman 2025–2030 luonnoksen tiedoksi ja asettaa sen nähtäville sekä pyytää siitä tarvittavat lausunnot. Lausuntopyyntö on kirjattu saapuneeksi Kouvolan kaupungin asiakirjahallintoon 3.10.2024.

Jätepoliittisella ohjelmalla Kymen jätelautakunnan ja Kymenlaakson Jäte Oy:n toimialueen kunnat asettavat yhteiset kehittämistavoitteet vastuulleen kuuluvalla asumisen ja kuntien omien hallinto- ja palvelutoimintojen yhdyskuntajätteen jätehuollolle. Jotta valtakunnalliset jätelain ja jätesuunnitelman tavoitteet saadaan toteutettua, tulee jätehuoltoviranomaisen ja jätelyhtiön lisäksi myös kuntien, päättäjien, sekä kunnissa toimivien viranomaisten ja organisaatioiden sitoutua kehittämiseen.

Jätepoliittinen ohjelma toimii linjauksena johdonmukaisen, pitkäjänteisen, yhdenvertaisen ja kestäväen jätehuollon kehittämiselle järjestämisestä.

Vuoteen 2025 saakka voimassa oleva edellinen jätepoliittinen ohjelma oli alueen ensimmäinen. Suurin osa tavoitteista on saavutettu vähintään osittain.

Uuden jätepoliittisen ohjelman laatimisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että osapuolet saadaan sitoutumaan tavoitteisiin, ja että etenkin kunnissa ohjelman toteutus vastuutetaan tietyille viralle/toimelle. Jätelautakunnan ja jäteyhtiön puolestaan täytyy huolehtia ohjelman kokonaisuuden toteutumisen seurannasta. Myös se tosiasia, että jätehuollon kustannukset katetaan kuntalaisilta perittävillä jätemaksuilla, on otettava huomioon.

Jätepoliittisen ohjelman visioksi esitetään ”Kiertotaloutta edistävät ajanmukaiset jätehuoltopalvelut kuntalaisille”. Vision saavuttamiseksi jätepoliittisessa ohjelmassa on määritelty tavoitteet ja niihin liittyviä konkreettisia toimenpiteitä. Tavoitteita ovat

1. Luonnonvarojen kestävä käyttö ja jätteen määrän vähentäminen
2. Uudelleen käytön lisääminen ja kierrätyksen edistäminen
3. Vastuulliset jätehuoltopalvelut ja kannustavat jätetaksat
4. Digitalisaation ja uusien innovaatioiden hyödyntäminen

Ohjelman seuranta tehdään pääasiassa vuosittaisissa kuntatapaamisissa ja kootaan vuosittain jätelautakunnan toimesta raportiksi.

Lausunolle lähetetty luonnos jätepoliittisesta ohjelmasta vuosille 2025-2030 on **liitteenä**.

Kouvolan kaupungin lausunto:

Kaupunki toteaa lausuntonaan, että tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet ovat erittäin selkeitä ja mitattavia. Toimenpiteet ovat konkreettisia ja helposti ymmärrettäviä ja samalla myös selkeästi tavoitteeseen liittyviä. Tavoitteet ja toimenpiteet eivät aiheuttane ongelmia kunnille henkilöstön, välineiden eikä rahankaan suhteen.

Ainoa toive jätepoliittiseen ohjelmaan olisi, että se selkeästi keskittyisi jätepoliittiseen ohjelmaan vuosille 2025–2030. Nyt ohjelmaluonnoksessa on noin 14 sivua tekstiä, joista jätepoliittista ohjelmaa vuosille 2025-2030 on kuusi sivua ja nekin luonnoksen lopussa. Päästäkseen käsiksi itse ohjelmaan, tulee kerrattua ensin jätehuollon lainsäädännön tavoitteita ja jätehuollon vastuunjako. Näiden merkitys asialle lienee oleellinen, mutta niitä lukiessa saattaa hukkua itse asian ydin eli ohjelma, sen visio ja tavoitteet.

Pienenä huomiona myös se, että ohjelman liitteenä on kartta jätteenkuljetusjärjestelmästä. Kyseiseen liitteeseen eikä jätteenkuljetusjärjestelmään tällä tasolla viitata missään kohtaa ohjelmaa. Liite on ilman tekstiviittausta siten täysin tarpeeton.

Toimivalta

Kouvolan kaupungin hallintosäännön 26 § mukaan tekninen lautakunta hoitaa jätelain nojalla ne kunnalle kuuluvat tehtävät, jotka eivät kuulu alueelliselle viranomaiselle eivätkä valvontaviranomaiselle. Toimivallan osalta hallintosäännön 26 § toteaa lisäksi, että tekninen lautakunta päättää kaupungille edellä mainittujen lakien mukaan kuuluvista asioista.

Lisätietoja: kaupungininsinööri Anne Ahtiainen, puh. 020 615 8574,
anne.ahtiainen(at)kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Kouvolan kaupunki antaa Kymen jätelautakunnalle edellä esitetyt lausunnot jätehuollon palvelutason luonnoksesta vuosille 2025–2030 sekä jätepoliittisen ohjelman luonnoksesta vuosille 2025–2030.

Teknisen lautakunnan päätös: